

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Davida Hipšra a soudců Lenky Krupíčkové a Faisala Husseiniho v právní věci žalobce: **JUDr. T. M., Ph.D.**, proti žalovanému: **Policejní prezidium České republiky**, se sídlem Strojnická 935/27, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4. 10. 2024, č. j. 10 A 74/2024-37,

t a k t o :

Kasační stížnost se z a m í t á .

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 7. 2024, č. j. PPR-29765-4/ČJ-2024-990450. Žalobce současně požádal o osvobození od soudních poplatků.

[2] Městský soud usnesením ze dne 4. 10. 2024, č. j. 10 A 74/2024-37, žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků zamítl. Zdůraznil, že při zkoumání, zda účastník disponuje dostatečnými prostředky, aby mohl soudní poplatek zaplatit, je především na účastníkovi, aby tvrdil a doložil, že jeho poměry neumožňují úhradu soudních poplatků. Pokud soud nemá celkový a dostatečně určitý obraz o poměrech žadatele, nemůže jeho žádosti vyhovět. Majetkové poměry žadatele se přitom vztahují na jeho příjmy i výdaje. Vyplyne-li z uvedených údajů či obsahu spisu, že jsou nevěrohodné, popř. neúplné, soud žádost zamítne; soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004-50, nebo ze dne 9. 10. 2014, č. j. 7 As 177/2014-17). Podání žalobce nesplňuje podle názoru městského soudu podmínky pro osvobození od soudních poplatků, neboť žalobce neposkytl dostatečné podklady, aby si soud byl schopen učinit přesvědčivý obraz o jeho majetkových poměrech.

Rozdíl mezi aktuálním nulovým příjmem a tvrzenými výdaji považoval za značně nepravděpodobný. Z doložených dokladů nebylo vůbec zřejmé, jakým způsobem žalobce za období minimálně tří měsíců předcházejících žádosti hradil náklady osobní potřeby nebo jaké jsou jeho skutečné výdaje. Předložené doklady považoval za neúplné a nevěrohodné (nestandardní). Dodal, že veškerá svá tvrzení žalobce žádným způsobem nedoložil. Uzavřel, že žalobcovy poměry, resp. nulové příjmy, jsou nevěrohodné, a to především s ohledem na výši tvrzených výdajů.

II.

[3] Proti usnesení městského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž se domáhal jeho zrušení. Namítal jeho nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů. Je přesvědčen, že v jeho případě byly splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků a že splnění těchto podmínek řádně prokázal. Městskému soudu zaslal vyplněný formulář, ke kterému připojil opis daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob, ze kterého podle jeho názoru jednoznačně vyplývá, že nedosahoval ani minimálního příjmu. Je majitelem pozemku st. X, č. parc. X v H., osobního automobilu Škoda Octavia, nepojízdného osobního automobilu SAAB, motocyklu BMW a minoritních ideálních podílů na pozemcích v Dobrém poli u Vitic a v Olešce, u kterých není skončeno dědické řízení. Pokud by měl dostatek finančních prostředků, nežádal by o osvobození od soudních poplatků. Nesouhlasil s názorem městského soudu, že neuvedl žádný příjem. Tvrzení, kterými odůvodnil svou žádost o přiznání osvobození od soudního poplatku, byla naprosto postačující, neboť poskytovala obraz o jeho majetkových a osobních poměrech. Z uvedených důvodů navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení městského soudu zrušil.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že je to soud, kdo je příslušný k rozhodování o osvobození od soudních poplatků. Z toho důvodu se k obsahu kasační stížnosti blíže nevyjádřil.

III.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] Vzhledem k tomu, že stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti také důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., zabýval se Nejvyšší správní soud nejprve tímto důvodem a pro stručnost odkazuje na judikaturu k posouzení, jaké vady naplňují tento kasační důvod (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS). Stěžovatel spatřuje nepřezkoumatelnost napadeného usnesení v nedostatku důvodů. Měl za to, že dostatečně osvědčil, že splnil podmínky pro osvobození od soudních poplatků.

pokračování

[8] Nejvyšší správní soud posoudil důvody, pro které městský soud zamítl žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků. Nejprve ze soudního spisu ověřil, že městský soud stěžovatele srozumitelným způsobem vyzval k vyplnění prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. Stěžovatel však tento formulář nevyplnil úplně a věrohodně. Zejména neuvedl ani nijak nedoložil, jaké jsou jeho výdaje a z čeho je hradí. Městskému soudu zaslal kopii priznání k dani z přidané hodnoty za rok 2023, z něhož vyplývá, že měl v uvedeném roce příjmy ze samostatné činnosti ve výši 68 204 Kč, výdaje ve výši 314 382 Kč, peněžní prostředky v hotovosti a na bankovních účtech činí v souhrnné výši 12 600 Kč a pohledávky ve výši 110 000 Kč. V samotném *Prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech* uvedl, že je bezdětný a svobodný, podniká jako advokát (uvedl, že jeho příjmy jsou nulové) a vlastní pozemek parc. č. st. X a parc. č. X ve H., okres P., zapsaný na LV X, dále dva osobní automobily (z toho jeden nezpůsobilý k provozu) a jeden motocykl. K dluhům a půjčkám uvedl, že mu byl Obvodním soudem pro Prahu 9 uložen peněžitý trest ve výši 100 000 Kč, pokuta od Policie ČR ve výši 15 000 Kč a že dluží náklady exekuce v částce 72 000 Kč. Jeho roční výdaje sestávající z daní, místních poplatků a povinných plateb České advokátní komory činí celkem cca 21 000 Kč, měsíční výdaje sestávající z plateb na sociální a zdravotní pojištění a elektřiny pak cca 7 800 Kč. K ostatním okolnostem, které by mohly mít vliv na osvobození, stěžovatel rozsáhle popisuje skutečnosti, na jejichž základě je dle svého názoru dlouhodobě perzekvován státními orgány ČR. Ke svým poměrům nic dalšího neuvedl ani nedoložil.

[9] Nejvyšší správní soud shledal, že městský soud napadené usnesení odůvodnil dostatečně. V jeho bodě 6. vysvětlil, proč neshledal dostatečnými stěžovatelova tvrzení, kterými odůvodnil svou žádost. Z usnesení o zamítnutí žádosti nevyplývá, že by městský soud nepřihlédl k individuálním okolnostem případu. Vysvětlil, proč stěžovatelova tvrzení nepostačovala k uspokojivému doložení jeho osobních, majetkových a výdělkových poměrů. Stěžovatel sice uvedl, jaké má příjmy, avšak kromě pravidelných odvodů nesdělil, jaké jsou jeho další běžné výdaje, resp. zda má nějaké náklady na bydlení (mimo to, že využívá výpomoci přátel a rodiny), na stravu, ošacení, hygienu, dopravu apod. Městský soud nepochybil, pokud za uvedené situace shledal nevěrohodné, aby za předpokladu tvrzených (navíc nikterak nedoložených) výdajů stěžovatel neměl žádný příjem, jak uvedl ve formuláři. Nadto pokud se jedná o advokáta, který aktivně vykonává svoji činnost (netvrdí opak) a hradí členský poplatek České advokátní komory ve výši 19 700 Kč.

[10] Podle judikatury Nejvyššího správního soudu břemeno tvrzení a břemeno důkazní ohledně skutečností, které odůvodňují osvobození účastníka řízení od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro soudní řízení, tíží účastníka řízení (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 10. 2017, č. j. 10 As 301/2017-20). Soud by však měl zajistit, aby účastník řízení nebyl poškozen jen kvůli své neznalosti procesních pravidel. Pokud např. soud dospěje k názoru, že účastník nevěděl, jak daný formulář vyplnit, měl by ho vyzvat, aby svá tvrzení doplnil a upřesnil. Pokud ale účastník formuláři rozumí, a přesto se jej nevyplní úplně, není třeba účastníka vyzývat k doplnění (rozsudek Nejvyššího správního soudu z 17. 10. 2022, č. j. 10 As 261/2022-13). V této věci nebylo třeba stěžovatele vyzývat k doplnění tvrzení o majetkových poměrech, neboť byl dostatečně obeznámen s tím, jak jej vyplnit, a rovněž s následky nedostatečného osvědčení vlastních majetkových poměrů.

U stěžovatele jako advokáta lze nadto předpokládat, že si musel být vědom negativních důsledků nesplnění těchto povinností.

[11] Na uvedeném nemohlo nic změnit ani předložení kopie daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob za rok 2023. Daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob nelze samo o sobě považovat za dostatečný doklad stěžovatelovy aktuální majetkové situace. Rozhodující pro posouzení žádosti o osvobození od soudních poplatků totiž je, zda má žadatel k dispozici finanční prostředky či jiný majetek nebo pohledávky, jejichž prodejem či vymožením by mohl získat prostředky ve výši dostačující pro úhradu soudního poplatku. Tyto údaje však nelze zjistit z daňového přiznání, a proto musí být doloženy jiným způsobem (k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího správního ze dne 15. 12. 2011, č. j. 1 As 126/2011-304, který se vyjadřoval k relevanci daňového přiznání k dani příjmů právnických osob, jakožto dokladu o nemajetnosti).

[12] Dle § 36 odst. 3 s. ř. s. může být osvobození od soudních poplatků přiznáno pouze tomu účastníkovi, který doloží, že nemá dostatečné prostředky na zaplacení soudního poplatku. Ze stěžovatelových tvrzení však nebylo možné dostatečně komplexně osvědčit jeho celkovou finanční situaci. Nejvyšší správní soud se proto ztotožňuje se závěrem městského soudu, že stěžovatelova tvrzení, kterými odůvodnil svou žádost, nejsou dostačující, jelikož nebyla věrohodně doložena. V projednávaném případě tak nebyly splněny podmínky pro přiznání osvobození od soudního poplatku.

[13] Závěry městského soudu tedy nikterak nevybočují z mezí zákona ani konstantní judikatury a Nejvyšší správní soud se s nimi ztotožnil. Nejvyšší správní soud proto zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s.). O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v řízení o věci samé. Žalovanému náklady řízení o této kasační stížnosti nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. prosince 2024

David Hipšr
předseda senátu